

Reykjavík, 10. mars 2022

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Skrifstofa umhverfis og skipulags
Magnús Baldursson

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á raforkulögum nr. 65/2003 (söluaðili til þrautavara). Samráðgáttamál nr. 54/2022.

Í kynningu á málinu kemur fram að með lagabreytingunni sem lögð er til með frumvarpsdrögunum sé ætlunin að tryggja að þeir notendur sem eru með virka neysluveitu eða eru að tengjast neysluveitu séu ávallt með gilda raforkusölusamning við sölufyrirtæki. Jafnframt á að styrkja lagastoð stjórnvalda til þess að grípa til ráðstafana til að tryggja að virkir notendur hafi ávallt í gildi raforkusölusamning við sölufyrirtæki sem stjórnvöld eftir atvikum hafa útnefnt sem söluaðila til þrautavara við þar tilgreindar aðstæður.

Sala raforku er ólík sölu flestra annarrar vöru á markaði þar sem afhending hennar er bundin við dreifikerfi sem tengt er viðskiptavininum og hann hefur aðgang að vörunni hvenær sem er sólarhringsins, alla daga, allan ársins hring. Jafnframt er ljóst að raforka er í dag orðin órjúfanlegur hlutur að daglegu lífi nútíma fólks sem ógerlegt er að vera án nema í skamman tíma í einu.

Þessir þættir hafa leitt til þeirra sjónarmiða að mikið þurfi til að koma áður en rof verður á raforku-afhendingu og jafnvel gengið svo langt að ætíð skuli tryggja viðkvæmum notendum aðgang að raforku við tilteknar aðstæður.*

Með ofangreind sjónarmið í huga er litið svo á að rof á raforkuafhendingu sé ekki ákjósanleg leið til þess að tryggja að notandi velji sér sölufyrirtæki.

*(„[Vulnerable consumers](#) - If you are in a vulnerable situation (for example, if you don't have adequate infrastructure or you can't pay your energy bills) you cannot be disconnected from the electricity network, and you may be entitled to benefits to ensure you get the necessary electricity supply.“) [vefsíða EU sótt 9. mars 2022].

Helstu ástæður þess að nauðsynlegt er talið að útnefna söluaðila til þrautavara eru (1) að notandi hefur af einhverjum ástæðum ekki valið sér sölufyrirtæki, (2) notandi fær ekki samning við sölufyrirtæki eða (3) samningi við hann er rift, eða (4) sölufyrirtæki verður óstarfhæft eða gjaldþrota og notandi missir þar af leiðandi raforkusölusamning sinn.

Af framangreindir upptalningu má vera ljóst að mikilvægt er að skilgreina vel hlutverk söluaðila til þrautavara og þær skyldur sem hann tekur að sér við sérhverja ofangreindar aðstæður. Með sama hætt þarf að vera ljóst á hvaða forsendum útnefningin fer fram og þar með hvort til grundvallar henni á að liggja t.d. formlegt útboð eða aðrar sambærilegar leiðir, sem þá fela í sér að gerður er formlegur samningur um verkefnið við viðkomandi sölufyrirtæki. Einnig væri mögulegt að stjórnvöld kalli eftir umsóknum frá

sölufyrirtækjum um að taka þetta hlutverk að sér enda undirgangist viðkomandi fyrirtæki tiltekna skyldur sem söluaðili til þrautavara. Væntanleg verður einnig að skilgreina aðrar kröfur til söluaðila til þrautavara sem lúta að getu hans til þess að taka hlutverkið að sér.

Í ljósi þess að raforkulögin leggja áherslu á neytendavernd er mikilvægt að í öllum framangreindum tilvikum séu grundvallarréttindi neytenda tryggð og gætt að jafnræði þeirra. Í þessu samhengi verður hins vegar að greina á milli heimilisnotenda annars vegar og fyrirtækja hins vegar, þ.e. eðlilegt er að gera ríkari kröfur til fyrirtækja en almennings þegar kemur að því að uppfylla skylduna til þess að gera raforkusölusamning við sölufyrirtæki. Rétt er að vekja athygli á því að gera þyrfti breytingar á hugbúnaði í þessu skyni og gera verður ráð fyrir að það geti tekið um 12 mánuði frá því greiningarvinnu líkur.

Mikilvægt er að sérstakt mat fari fram á því að hvaða marki nauðsynlegt er að fyrirhuguð breyting á raforkulögum taki tillit til ofangreindra atriða með beinum hætti í lagatextanum, þ.e. að ekki sé aðeins gert ráð fyrir nauðsynlegum skilyrðum í reglugerðinni. Má í þessu sambandi vísa til þeirra úrskurða sem felldu hafa úr gildi ákvörðun Orkustofnunar um val á söluaðila til þrautavara.

Að lokum verður að leggja áherslu á að verði gerð krafa um að tilkynning um notendaskipti sé bundin við notkun á rafrænu skilríkjum eða Íslykli er mikilvægt að gera ráð fyrir að slíkar breytingar á núverandi kerfum geta tekið allt að tólf mánuðum.

Um leið og Samorka þakkar fyrir tækifærið til þess að veita umsögn um málið vísun við einnig til umsagna aðildarfyrirtækja samtakanna um það.

F.h. Samorku

Baldur Dýrfjörð lögfræðingur Samorku

Ítarefni:

[Guidance on supplier of last resort and energy supply company administration orders](#)

[Access to and use of energy services](#)